

KOORDDANSEN TUSSEN 'GROEN' EN CHEMISCH

“Wij zouden het liefst nog veel meer naar de groene kant willen,” zegt teeltmanager Kees van Dam van plantenproducent SV.CO in De Lier, “maar vooral in die korte teeltjes zoals bij ons, is het lastig om een biologische populatie op te bouwen.” In een open gesprek met technisch specialist Herman Vermeer (Van Iperen) en Mark Selman (BASF) passeren de huidige en toekomstige ontwikkelingen op het gebied van gewasbescherming.

Tekst: Ton van der Vliet, Fotografie: Linda Straathof

Kees van Dam (l) en Mark Selman (r)

Drie jaar geleden bracht BASF een nieuwe biologische insecticide op de markt; Oikos. Een veelbelovend middel dat werd gelanceerd als ‘hard’ tegen o.a. trips, luis en wittevlies en ‘zacht’ voor het gewas. Aanvankelijk was het vooral de tomatenteelt waar het middel werd ingezet. De sierteelt-sector aarzelde nog. Herman Vermeer: “Kwekers kijken eerst de kat uit de boom. Zeker als er een nieuw middel verschijnt met een werkzame stof, in dit geval azadirachtine, die men al van een bestaand product kent. En sommige kwekers haken meteen af als ze het woordje ‘olie’ lezen.” Mark Selman, Crop Manager Glastuinbouw bij BASF, begrijpt dat. “Het gewas is hun kapitaal, dus daar ben je zuinig op. Maar hij is ook een man van ‘zien is geloven’...” Dus zette BASF zelf ook een aantal proefprojecten op, om te laten zien hoe het middel in de praktijk werkt en hoe gewasveilig het is. Herman wordt met enige regelmaat uitgenodigd om daar een kijkje te komen nemen. Vermeer:

“Ik had daar gezien dat Oikos ook veilig is voor chrysant en dat was voor mij reden om het er met Kees over te hebben.”

Anders denken

SV.CO heeft, verdeeld over vijf bedrijven, zo'n 20 hectare aan potplanten staan. Kalanchoë en potchrysant zijn hun hoofdproducten, daarnaast kweken ze primula's, poinsettia's en celosia.

Zo'n tweeënhalf jaar geleden kwamen Van Dam en Vermeer overeen om een nieuw ‘groen’ schema op te stellen om verder weg te blijven van de zwaardere chemische middelen. Het werd een ‘preventief schema’ met Oikos. Vermeer: “Je kunt ook zeggen ‘we gaan zo groen mogelijk werken’. Dus bespuitingen zo lang mogelijk uitstellen en door monitoring en scouting kijken wat er gebeurt. Maar de praktijk wijst uit dat je daarmee vaak net iets te laat bent.”

36

Bij die woorden knikt Selman instemmend: “Een middel als Oikos levert het maximale rendement door het continu, dus ook bij lage insectendruk, en tijdig in te zetten. Voor degenen die gewend waren te werken met een ruim pakket chemie is het een andere manier van denken. Die vinden dat ze nog wel even kunnen wachten om dan goed in te grijpen. Hier is het juist tegenovergesteld; je moet al gaan spuiten terwijl je normaal zou zeggen ‘we kunnen nog wel een weekje wachten.’”

Scherp blijven

De ervaringen met Oikos op de vijf SV.CO-kwekerijen in De Lier zijn goed. Kees van Dam en z'n acht collega-telers gebruiken het middel afwisselend met andere azadirachtine-producten. Ze worden daarbij geholpen en scherp gehouden door de technisch specialist van Van Iperen. Eens in de twee weken maakt Vermeer een rondje door het bedrijf, loopt dan ook de vangkaarten langs en maakt een verslag met aanbevelingen dat naar alle telers binnen de groep wordt gemaaild. “Dat werkt heel goed. Iedereen

weet van elkaar wat er is. Het wordt gelezen, geeft een bepaalde competitie en het houdt ons scherp”, aldus Van Dam.

En scherp blijven is hard nodig, want er spelen een heleboel zaken tegelijkertijd, zo wordt aan tafel vastgesteld. De overheid wordt veeleisender op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen, maar de eisen van afnemers zijn zo mogelijk nog zwaarder. Supermarkten stellen al eisen aan het aantal actieve stoffen dat in de plant aanwezig mag zijn, er wordt al gewerkt met een maximum van 6 actieve stoffen. Ook hebben supermarkten lijsten met bovenwettelijke eisen met betrekking tot middelen die je mag gebruiken en MRL-waarden die scherper zijn dan de wettelijke eisen. Ook een punt van zorg is buitenlands stekmateriaal. Hoe is dat opgekweekt? In NL niet meer toegelaten middelen waarvan het gebruik buiten onze grenzen nog wél is toegestaan, kunnen flink wat roet in het eten gooien. Temeer omdat detectie- en meetmethoden voor onder andere MPS steeds verfijnder worden. Vermeer heeft overigens nog wel zijn vragen

37

bij de praktische uitvoering van dat maximum van zes. “Het kan inhouden dat kwekers in totaal méér kilo's van één product gaan gebruiken dan ze aan kilo's zouden verbruiken bij afwisseling. Is dat wenselijk? En hoe zit het bijvoorbeeld met de resistentie?”

Couveusekindjes

Een andere uitdaging voor SV.CO bij het gebruik van biologische insecticiden zit 'm in de korte teeltijd, waardoor het lastig is een biologische populatie op te bouwen. Potchrysanten bijvoorbeeld worden na twee weken 'gemaaid' en gaan soms vier weken later alweer de deur uit. Vermeer: “Een roofmijten populatie moet je opbouwen. Wat je vanuit de fles in de kas gooit zijn als het ware de couveusekindjes; de nakomelingen daarvan moeten het eigenlijke werk gaan doen.” Een race tegen de klok dus. Aan BASF de taak om al deze ontwikkelingen aan de vraagkant in kaart te brengen en naar passende oplossingen te zoeken. Mark Selman stelt dan ook doorlopend vragen aan zowel Kees als Herman om daar meer zicht op te krijgen. “Wij zijn van oudsher een chemiebedrijf, en

daar zijn we ook nog steeds trots op. Maar als onze afnemers roepen ‘we hebben méér groene middelen nodig’ dan sluiten we daar uiteraard niet onze ogen voor, integendeel. Samenwerking tussen ons en bedrijven zoals Van Iperen én kwekers wordt steeds belangrijker.”

Een mooi voorbeeld daarvan is de recente introductie van Velifer, ook uit de keuken van BASF. Een duurzame oplossing tegen diverse plaaginsecten op basis van de Beauveria-schimmel. Het bevat geen residu en heeft geen veiligheidstermijn. Vermeer is enthousiast over dit soort innovaties. “Dat is het mooie van producten als Oikos en Velifer. Als je met roofmijten werkt en die kunnen het op een bepaald moment niet meer aan, dan kun je hiermee bijspuiten zonder je bio populatie om zeep te helpen.” Selman: “Groei regulatie, klimaatverandering, plagen uit Zuid-Europa... er wachten ons een heleboel uitdagingen. Met groene middelen tijdig ingrijpen om resultaten te behalen of toch chemisch ingrijpen als er iets uit de hand loopt? Dat is het koord waar we met z'n allen op lopen!” ■